

15de zondag door jaar C

Lc. 10,25-37

Russische legende

De tsaar van Rusland was een ongelukkig mens. Hij bezat alles wat een mens kan wensen, maar hij wist niet waarvoor hij leefde. Drie vragen kwelden hem: Wat moet ik doen? Met welke mensen moet ik dat doen? En wanneer moet ik doen wat God van mij verlangt? Al zijn raadgevers konden geen bevredigend antwoord geven, en tenslotte verwees iemand hem naar een eenvoudige Russische boer. Die zou de antwoorden weten!

Na dagen reizen vond de tsaar de boer. Hij was aan het ploegen en besteedde nauwelijks aandacht aan de hoge gast. De tsaar legde de boer zijn vragen voor, maar die gaf geen antwoord en ging rustig door met ploegen. Toen werd de tsaar kwaad en hij eiste van de boer een antwoord. Tenslotte zei de boer: “De zon is nog niet onder, ik moet eerst mijn werk afmaken.” De woede van de tsaar hielp niet en hij besloot rustig af te wachten.

Plotseling kwam er een zwaargewonde man het veld op. Zijn hoofd zat onder het bloed en hij viel halfdood voor de ploeg neer. De boer zette de ploeg stil en zei tegen de tsaar: “Help mij, dan kunnen we samen deze gewonde man naar mijn hut brengen.” De tsaar hielp zo goed en kwaad als het ging. De boer verpleegde de wonden van de man en de tsaar moest water halen. Toen de boer klaar was, wilde hij gaan slapen. “Maar je moet mij eerst antwoord geven”, zei de tsaar.

“Morgenochtend”, zei de boer en hij legde zijn hoofd neer. De tsaar had een onrustige nacht. De volgende morgen zorgde de boer eerst voor de zieke en daarna wilde hij weer gaan ploegen.

“Geef me eerst de antwoorden”, smeekte de tsaar. “Die heb je al”, antwoordde de boer. “De eerst vraag was: wat moet ik doen? Je hebt het gezien: toen ik aan het ploegen was, ging ik door met ploegen tot de zon zou ondergaan. Toen er een gewonde op mijn veld kwam, hield ik stil. En omdat jij aanwezig was, heb je mij geholpen. Wat moet je doen? Dat wat voorhanden is. Met wie moet je het doen? Met degene die aanwezig is. En wanneer moet je het doen? Op het moment dat het zich voordoet.”

Het zijn altijd dezelfde verhalen die ze vertellen in de kerk. Dat is een bekende klacht en soms ook een reden om niet meer naar de kerk te gaan. Het is allemaal al honderd keer verteld. We weten het zo onderhand wel. De barmhartige Samaritaan komt iedere keer weer om de hoek kijken, alsof we vergeetachtig zijn. Het gaat over naastenliefde, kort samengevat. Vertel nu eens een ander verhaal.

Goed, hier is een ander verhaal.

Hier in Eindhoven, de vijfde stad van Nederland, leven rijke en arme mensen bij elkaar. De meesten hebben het goed of kunnen redelijk goed rondkomen. Zo te zien een vredige stad, af en toe een opstootje, maar ja. Als iemand iets overkomt wordt er geholpen door de gemeente en allerlei instanties die goed zijn in hulpverlening. Het rare is dat er in onze stad mensen rondlopen die niet te helpen zijn, lijkt het wel. Ze zwerven over de straat, geven hun geld uit aan verslavende middelen en houden niets over om eten te kopen. Ze worden uit hun huis gezet omdat ze de huur niet willen of kunnen betalen. Er zijn er bij die ruzie maken of verward zijn en helemaal doordraaien en gekke dingen doen. Lastig in onze mooie Eindhovense stad, niet? Zoals bierblikjes, zwerfvuil dat door de gemeente opgeruimd moet worden, zo zouden ze die mensen ook bij elkaar moeten vegen en in een of ander opvanghuis moeten plaatsen. Er zijn dan wel van die liefdadigheidsclubs en inloophuizen die koffie soep uitdelen, maar daar maak je het alleen maar erger mee. Op die manier komt er alleen maar meer volk op straat. De stad moet schoon zijn, niet alleen van ronddraaiend vuil, maar ook van mensen die maar aan de kant van de weg zitten. Dat heeft niets met barmhartigheid te maken. Het is gewoon een kwestie van goed bestuur en strak beleid!!

De bewoners van onze stad zijn een beetje bang geworden voor de mensen aan de kant van de weg. Als er een paar heethoofden aan het vechten zijn, moet je je er niet mee bemoeien, want voor je het weet krijg je ook klappen. Iemand die op straat ligt, moet je niet aanraken, want je loopt kans ook ziek te worden. Niet te vriendelijk groeten, want dan zeggen ze dat je valse bedoelingen hebt. Het is eigenlijk niet meer zo leuk hier in Eindhoven! Vrouwen met hoofddoekjes, jongeren die zo maar gaan schelden, mannen in strakke pakken die niet groeten en druk praten in hun mobiele telefoon. Een stad met betaalde hulpdiensten en zonder barmhartigheid.

Dat is het andere verhaal. Een stad en een land waar mensen aan de kant van de weg zijn geraakt. Ze worden wel eens 'sociaal overbodig' genoemd. Het zijn niet alleen die zwerven door onze stad, of die hangjongeren. Het zijn ook de chronisch zieken, de jongeren met een handicap, zij die mislukt zijn in hun relatie of werk. Wie zit er nog op hen te wachten? En wees eens eerlijk: wie zit er op ons te wachten? Hebben wij niet allemaal barmhartigheid nodig om de moed er een beetje in te houden? Die barmhartige Samaritaan mag dan een afgesleten en overbekend verhaal zijn, het is de blauwdruk voor een leefbare samenleving.

De woorden van Mozes zijn mij heel dierbaar en humaan. 'Naastenliefde' en 'barmhartigheid' zijn geen woorden uit een ver verleden. Ze liggen ook nu in

onze mond en in ons hart. Ze liggen voor de hand! Jezus legt ons geen onmogelijke taak of last op onze schouders. Hij vertelt een verhaal, en iedereen snapt het. Zelfs de naar uitvluchten zoekende wetgeleerde. Het probleem is niet dat verhaal. Het probleem is dat het zo slecht gelegen komt. Gemakkelijker is het recht door zee te gaan, de voorschriften te volgen, de straat schoon te vegen en al die rafelrandjes van Gods schepping eraf te knippen. Maar daar maken we het onszelf alleen maar moeilijker. Je gaat tegen je eigen hart in, zegt Mozes.

In ons hart heeft God een snaar gespannen, die een indringende toon aangeeft wanneer God ons aankijkt in de mens die ons nodig heeft. Nooit geef God het op met ons. Het is telkens weer hetzelfde verhaal, omdat het telkens om dezelfde mensen gaat die ons aankijken aan de kant van de weg. Ogen die vragen: wees barmhartig. Het is dezelfde vraag die mensen in onze ogen zien, want zoals wij een naaste proberen te zijn voor wie wij ontmoeten, zo hopen wij dat anderen in ons een naaste zien. Dat er iemand is die om ons geeft.

In het rijk van God gaat het niet over schone straten. Er zijn alleen barmhartige mensen. Amen

Rob Kosterman, diaken